

Ὁμιλία εἰς τὴν Β΄ Κυριακὴν Νηστειῶν

Ἅγιος Ἰουστῖνος Πόποβιτς

Ἡ (νηστεία εἶναι) ὁδός, μέ τὴν ὁποία ἐσύ καί ἐγώ βαδίζουμε πρὸς τὴν Ἀνάστασι. Τὴν ἀνάστασι τοῦ σώματος καί τῆς ψυχῆς. Ναί. Καί ἐσύ καί ἐγώ. Γι' αὐτό ἡ νηστεία εἶναι θαυμαστή. Γιατί εἶναι ἕνας δρόμος. Γιά ποῦ; Γιά τὴν Ἀνάστασι. Καί λοιπόν, αὐτό τί σημαίνει; Σημαίνει Ἀνάστασι – νίκη κατὰ τοῦ θανάτου· Ἀνάστασι – νίκη κατὰ τῆς ἁμαρτίας· Ἀνάστασι – νίκη κατὰ τοῦ διαβόλου. Αὐτό εἶναι ἡ νηστεία!

Σέ ἕνα θαυμάσιο στιχηρό αὐτῶν τῶν ἡμερῶν ψάλλαμε καί προσευχηθῆκαμε:

«Ἀκολουθήσωμεν τῷ διά νηστείας ἡμῖν, τὴν κατὰ τοῦ διαβόλου νίκη ἡν ὑποδείξαντι, Σωτῆρι, τῶν ψυχῶν ἡμῶν» (Πέμπτη Α΄ Ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν, Ἀπόστιχα Ἑσπερινοῦ).

Νηστεία – νίκη κατὰ τοῦ διαβόλου. Νά ἡ καλή εἶδησι, πού ὁ Κύριος μᾶς ἔφερε. Θέλεις νίκη κατὰ τῆς ἁμαρτίας; Θέλεις νίκη κατὰ τοῦ ἐφευρέτου τῆς ἁμαρτίας, κατὰ τοῦ ἰδίου τοῦ διαβόλου; Ὅριστε, ἡ νηστεία –λέγει ὁ Σωτήρ.

Ναί, μέ τὴν νηστεία ἐσύ γίνεσαι ὁ μεγαλύτερος νικητής σέ αὐτόν τόν κόσμο. Ποιός νίκησε τόν διάβολο, ποιός, ἐκτός ἀπό τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό; Κανένας ἄλλος. Γι' αὐτό, Αὐτός εἶναι ὁ Σωτήρ τοῦ κόσμου, διότι μόνο Αὐτός εἶναι θεός,

πιό ισχυρός από τόν διάβολο. Όλα τά άλλα εἶναι
πιό ανίσχυρα από αὐτόν. Καί ἐμεῖς, ἀκολουθώντας Τον, στήν
πραγματικότητα ἀκολουθοῦμε τόν Νικητή πού μᾶς δίνει πάντοτε
τήν νίκη κατά τοῦ διαβόλου, κατά τοῦ κάθε διαβόλου πού
μᾶς ἐπιτίθεται γιά νά μᾶς νικήσῃ καί νά μᾶς ρίξῃ στήν ἀμαρτία.
Σέ τί, δηλαδή; Στόν θάνατο.

* * *

Ἐπαρξίς ἀθάνατη. Αὐτό εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Ὁ Κύριος ἦλθε στόν
γήινο κόσμο μας, γιά νά νικήσῃ τήν ἀμαρτία μας· γιά νά μᾶς
δώσῃ τήν δύναμι, τά μέσα, νά κάνουμε καί ἐμεῖς τό ἴδιο, νά
κάνουμε τό ἴδιο μαζί Του, ὀδηγούμενοι ἀπό Αὐτόν, ἀκολουθώντας
Τον.

Τί εἶναι οἱ ἀνθρώπινες νίκες; Τίποτε. Όλες οἱ ἀνθρώπινες
νίκες, ἂν δέν νικοῦν τόν θάνατο, εἶναι ἥττες. Τί εἶναι ὅλες
οἱ νίκες, τίς ὁποῖες πολλοί βασιλιάδες καί ισχυροί
αὐτοῦτοῦ κόσμου, ἐπέτυχαν καί ἐπιτυγχάνουν; Τί εἶναι
οἱ εὐρωπαϊκοί πόλεμοι: πρῶτος, δεύτερος, τρίτος, δέκατος καί
πεντηκοστός; Τί εἶναι; Εἶναι ἥττες, ἥττα μετά τήν ἥττα. Δέν
εἶναι νίκες. Οἱ ἄνθρωποι σκοτώνουν, ἐπενόησαν τόν πόλεμο καί
τούς φόνους σάν μέσο, γιά νά νικήσουν τό κακό σ' αὐτόν τόν
κόσμο.

Μόνο ὁ Θεός καί ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ μποροῦν νά νικήσουν τό κακό
σέ αὐτόν τόν κόσμο. Μόνο ὁ Θεός καί ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ μποροῦν
νά νικήσουν τόν δημιουργό κάθε κακοῦ καί κάθε ἀμαρτίας, τόν
διάβολο. Ὁ Θεός ἔδωσε αὐτές τίς θεῖες δυνάμεις σέ
κάθε ἕναν ἀπό ἐμᾶς, γιά νά νικᾶμε καί ἐμεῖς σάν
λογικά ἀνθρώπινα ὄντα, σάν λογικά ὄντα τοῦ Θεοῦ, τό κακό· νά
νικᾶμε τόν διάβολο μέ τήν δύναμι τοῦ Θεοῦ.

Ἴδου ἡ ἀγία νηστεία, ἰδού ἡ ἀγία προσευχή. Τί εἶναι αὐτές;
Αὐτές εἶναι οἱ θεῖες δυνάμεις, τίς ὁποῖες ὁ Κύριος ἄφησε
καί ἔδωσε στήν Ἐκκλησία Του, ὥστε ἐμεῖς, κάθε ἕνας ἀπό ἐμᾶς,
νά νικοῦμε τόν διάβολο ἐπιγράφοντας σέ ἐμᾶς τούς ἴδιους τήν
νίκη, νά νικοῦμε γιά ἐμᾶς τούς ἴδιους. Νά νικοῦμε

τήν ἁμαρτία ὄχι χάριν τοῦ ἄλλου, ἀλλά χάριν ἡμῶν τῶν ἰδίων. Διότι, νά ξέρης, ἡ κάθε ἁμαρτία σου εἶναι πολεμιστής τοῦ διαβόλου. Κάθε ἁμαρτία πού ἐσύ ἀγαπᾷς, πού κρατᾷς μέσα σου –φανερὰ ἢ κρυφά, τό ἴδιο κάνει– εἶναι τό δόρυ τοῦ διαβόλου, ἀήττητο φοβερό ὄπλο. Ἀήττητο βέβαια ὅσο δέν ἀποτραβιέσαι ἀπό αὐτήν καί ὅσο δέν νοιώθεις ὅτι ἡ ἁμαρτία πού κάνεις, στήν πραγματικότητα σέ θανατώνει, σέ κάνει νά αὐτοκτονῆς, ὅποια καί ἂν εἶναι ἡ ἁμαρτία. Τό μίσος π.χ., σέ κάνει νά αὐτοκτονῆς. Ὁ θυμός, ἡ σκληροκαρδία, ἡ φιλαργυρία, ὅλα αὐτά εἶναι ὄπλα, φοβερά ὄπλα τοῦ διαβόλου, τά ὅποια σοῦ δίνει στά χέρια καί ἐσύ σκοτώνεις τόν ἑαυτό σου.

Ὁ διάβολος δέν μπορεῖ νά ἀναγκάσῃ κανέναν ἀπό ἐμᾶς νά ἁμαρτήσῃ. Μπορεῖ μόνο νά προτείνῃ τήν ἁμαρτία. Μπορεῖ νά σοῦ προσφέρῃ τό ξίφος γιά νά σκοτώσῃς τόν ἑαυτό σου. Ὁ ἴδιος δέν μπορεῖ νά σέ φονεύσῃ. Ὁ θεός δέν τοῦ δίνει αὐτή τήν δύναμι. Ἀλλά, ἂν ἐσύ δεχθῆς ἀπό αὐτόν τό ξίφος, ἂν δεχθῆς π.χ. τήν φιλαργυρία ἢ τόν θυμό ἢ τήν ζήλεια ἢ τήν πονηριά, τήν καταλαλιά, τήν κλοπή, νά!, τότε πῆρες στά χέρια σου τό ξίφος καί τό καρφώνεις στήν καρδιά σου. Ὁ διάβολος δέν ἔχει ἐξουσία νά ἀναγκάσῃ τόν ἄνθρωπο νά ἁμαρτήσῃ· ἔχει μόνο τήν ἐξουσία νά προτείνῃ τήν ἁμαρτία στόν ἄνθρωπο. Αὐτός προτείνει τήν ἁμαρτία σέ σένα καί σέ μένα. Καί ἐγώ καί ἐσύ (τί κάνουμε); Ἐγώ καί ἐσύ, ἢ ἀποδεχόμαστε τήν ἁμαρτία ἢ τήν διώχνουμε. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἢ σκοτώνουμε τόν ἑαυτό μας, χωρίζουμε τήν ψυχή μας ἀπό τόν θεό, ἢ διώχνοντας τήν ἁμαρτία βαδίζουμε ὀλοταχῶς πρὸς τήν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, πρὸς τήν νίκη, τήν ὀριστική καί τελεία νίκη κατά τῆς ἁμαρτίας, κατά τοῦ θανάτου, κατά τοῦ διαβόλου.

Γι' αὐτό, ἀδελφοί, ὁ Κύριος ἦλθε σέ αὐτόν τόν κόσμο. Γι' αὐτό μᾶς ἄφησε τά πάντα. Γι' αὐτό μᾶς ἄφησε τήν ἁγία νηστεία. Γι' αὐτό μᾶς ἄφησε τήν ἁγία προσευχή. Γιά νά νικᾶμε τόν διάβολο, ὁ ὅποιος εἶναι ὁ δημιουργός τῆς ἁμαρτίας καί τοῦ θανάτου. Τί κάνει κάθε ἁμαρτία σέ μένα καί σέ σένα; Μᾶς σκοτίζει. Ἡ ἁμαρτία εἶναι σκότος. Βγάζει ἀπό μέσα της σκοτάδι,

καί τό σκοτάδι κατακλύζει καί τήν δική σου καί τήν δική μου ψυχή, κατακλύζει τήν συνείδησί μας, κατακλύζει τίς αἰσθήσεις μας. Καί ἐμεῖς σάν νά εἴμαστε σέ παραμιλητό, σέ παραλήρημα, νυχτωμένοι, στό σκοτάδι. Δέν ξέρουμε τί κάνουμε. Αὐτό εἶναι ἡ ἁμαρτία. Κάθε ἁμαρτία εἶναι γιά τήν ψυχή μία παραζάλη.

Ὅμως ὁ Κύριος ἦλθε σέ αὐτόν τόν κόσμο ἀκριβῶς γι' αὐτό. Γιά νά μᾶς δώση τό φῶς, νά μᾶς δώση τήν ἀναμμένη δᾶδα, νά μᾶς δώση τά φῶτα, γιά νά ἀποδιώξουμε ἐκεῖνο τό σκότος. Νά, αὐτό εἶναι ἡ ἁγία νηστεία! Εἶναι ἕνας τεράστιος προβολέας, ὁ ὁποῖος στέκεται στόν δρόμο τῆς ζωῆς μας. Ἡ νηστεία κατεβάζει ἀπό τόν οὐρανό στήν ψυχή σου τό οὐράνιο φῶς. Ἄν βέβαια εἶναι ἀληθινή νηστεία. Ἡ ἀληθινή νηστεία εἶναι ἐγκράτεια σέ κάθε κακό, ἐγκράτεια στήν τροφή, ἀλλά καί ἐγκράτεια σέ κάθε κακό καί ἁμαρτία.

* * *

Ἡ προσευχή τί κάνει σέ σένα; Σέ ἀνεβάζει στόν οὐρανό, καί τότε ἀπό τόν οὐρανό κατεβάζει στήν ψυχή σου τό θεῖο φῶς. Ποιοί εἴμαστε, τί εἴμαστε, ποῦ πορευόμαστε; Ποῦμᾶς ὀδηγοῦν οἱ μέρες καί οἱ νύχτες μας; Ποῦ τρέχουμε; Εἶτε θέλεις εἶτε δέν θέλεις, εἶτε θέλω εἶτε δέν θέλω, δέν μπορούμε νά σταματήσουμε τήν μέρα νά κυλήσῃ. Σέ παίρνει, σέ παίρνει. Ποῦ;

Νά, ἡ ἁγία νηστεία εἶναι μπροστά μας. Καί ἐμεῖς γνωρίζουμε ὅτι αὕτη ἡ ἁγία ὁδός φέρει στήν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἴδου Φῶς πάνω ἀπό κάθε φῶς! Διότι μέ τήν Ἀνάστασί Του ὁ Κύριος κατηύγασε ὅλους τούς κόσμους μέ τό θεῖο Του φῶς. Κατηύγασε ὅλη τήν κτίσι, κατηύγασε ὅλα τά ὄντα, κατηύγασε τούς ἀνθρώπους, κατηύγασε τίς ψυχές μας, κατηύγασε τά ἄστρα, τούς οὐρανοῦς, τά πουλιά, τά φυτά, τά ζῶα. Ὅλους τούς κόσμους κατηύγασε, καί ἔδειξε τί; Μέ τήν Ἀνάστασί Του ὁ Κύριος φανέρωσε τό τελευταῖο καί τελικό μυστήριό τῆς ὑπάρξεώς μας. Ἐδειξε τί πρέπει κάθε ἕνας ἀπό ἐμᾶς νά γνωρίζῃ καί νά κἀνῃ. Αὐτό εἶναι τό μόνο πού μᾶς μένει. Ὅλα τά ἄλλα μᾶς τά κλέβει καί τά ἀρπάζει ὁ θάνατος. Ὅλα. Ἐνῶ αὐτό ὁ Κύριος τό προσφέρει

σέ όλους.

Ἡ κάθε ἀμαρτία εἶναι σκοτισμός τῆς ψυχῆς, ἐνῶ κάθε ἀρετή εἶναι μεταμόρφωσις τῆς ψυχῆς.

Ὑπερηφάνεια, –αὐτό εἶναι φρίκη!

Σκληροκαρδία, –ἂν φωλιάση στήν ψυχή μου καί στήν ψυχή σου, ὦ! μοιάζει μέ τό πιό βαθύ σκοτάδι, γιά τό ὁποῖο ὁ Σωτήρας μιλάει στό ἅγιο Εὐαγγέλιό Του. Κόλασι!

Σκληροκαρδία, οἴησις, φιλαυτία,
–νά ξέρης, ἀδελφέ καί ἀδελφή, ὅτι ὅλα αὐτά εἶναι ἡ δική σου μικρή κόλασις. Κουβαλᾶς μέσα σου τήν κόλασι.

* * *

Ὁ Κύριος μᾶς ἔδωσε τό φάρμακο. Τό φάρμακο γιά τήν ὑπερηφάνεια εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη. Ταπείνωσε τόν ἑαυτό σου μπροστά στόν Κύριο, ταπείνωσε τόν ἑαυτό σου μπροστά στους ἀδελφούς, καί νά! ἡ θεία δύναμις τῆς ταπεινοφροσύνης θά ἀπλώση πάνω στήν ψυχή σου τό θεῖο φῶς καί θά ἀποδιώξη καί θά φυγαδεύση ὅλο τό σκοτάδι τῆς ὑπερηφανείας, τῆς σκληρότητος καί τῆς οἰήσεως τῆς ψυχῆς σου.

Ὁ φιλάργυρος ἄνθρωπος δέν βλέπει τίποτε ἄλλο ἀπό ἕνα σορό χρημάτων. Φιλάργυρος δέν εἶναι (μόνο) ἐκεῖνος πού ἀγαπᾶ τά χρήματα καί τά κτήματα. Φιλάργυρος εἶναι, γιά παράδειγμα, καί ὁ ἐπιστήμονας πού μένει πάνω σέ ἕνα βιβλίο ὅλη του τήν ζωή, βρῆκε ἀπασχόλησι καί ξέχασε τόν θεό. Αὐτό εἶναι φιλαργυρία, αὐτό εἶναι ἕνα ψεύτικο εἶδωλο, αὐτό εἶναι ἕνας ψεύτικος θεός. Ὅλα ὅσα ὁ ἄνθρωπος βάζει σ' αὐτόν τόν κόσμο ὡς σκοπό τῆς ζωῆς του, ὡς θεό ἀντί τοῦ Ἀληθινοῦ Θεοῦ, αὐτό εἶναι φιλαργυρία. Νά τοποθετηθῶναις ὁ,τιδήποτε ἄλλο, ἀντί τοῦ Ἀληθινοῦ Θεοῦ, αὐτό εἶναι φιλαργυρία. Τό βλέπουμε αὐτό.

Νά! εἶσαι φιλάργυρος. Δέν γνωρίζεις λοιπόν τόν δρόμο τῆς ζωῆς. Σκοτάδι, νύχτα, πλάκωσε τήν συνείδησί σου, ἔπесе στά μάτια τῆς ψυχῆς σου. Καί ἐσύ δέν βλέπεις τόν σωστό δρόμο. Δέν βλέπεις τό

νόημα τῆς ἐπιγείου ζωῆς σου. Δέν βλέπεις ὅτι τό μόνο φάρμακο πού θά θεραπεύση τόν θάνατό σου, τήν κόλασί σου, εἶναι ἡ μετάνοια. Μάλιστα! Στήν περίπτωσι τῆς φιλαργυρίας ἡ μετάνοια εἶναι τό μοναδικό φάρμακο μπροστά στόν Κύριο.

Ἡ ἀμαρτία! Εἶναι σκοτισμός τῆς ψυχῆς καί τῆς συνειδήσεώς μας.

Ἐνῶ ἡ ἀρετή! Αὐτή εἶναι μεταμόρφωσις τῆς ψυχῆς.

Ἡ νηστεία εἶναι σταδιακή μεταμόρφωσις τῆς ψυχῆς. Μέ τήν νηστεία ἡ ψυχή καθαρίζεται ἀπό κάθε ἀκαθαρσία, καθαρίζεται ἀπό κάθε ἀμαρτία, καθαρίζεται ἀπό κάθε πάθος. Ἡ νηστεία, ὅταν γίνεται μέ προσευχή καί μέ ὅλες τίς ἄλλες ἀσκήσεις, ξεριζώνει ἀποτελεσματικά, ξεριζώνει ἀπό τήν ψυχή ὅλα τά κακά μας στοιχεῖα, ὅλες τίς κακές συνήθειες. Ἄν ἐσύ πρίν τήν νηστεία ἐπέτρεπες στόν ἑαυτό σου ἡ γλῶσσα σου νά λέγη ἀνόητα λόγια ἢ ψέμματα, ἡ νηστεία γι' αὐτό εἶναι ἐδῶ, γιά νά μεταμορφωθῇ ἡ γλῶσσα σου, νά βάλῃς φρονημάδα στήν γλῶσσα σου. Τό ἴδιο κάνε μέ τά μάτια σου, μέ τά αὐτιά, μέ ὅλο τό εἶναι σου. Σταμάτα τήν ἀμαρτία! Αὐτό εἶναι νηστεία. Αὐτό εἶναι ἀληθινή νηστεία. Ἄν καταλαλοῦσες, μή καταλαλῆς πλέον. Ἄν ἔκλεβες, μή κλέβῃς πλέον. Ἄν τσακώθηκες, νά συμφιλιωθῆς τό γρηγορότερο, ὅσο εἶσαι ἐν ζωῇ, μήπως καί σέ εὔρη ὁ θάνατος αὐτή τήν νύχτα, ἐνῶ ἐσύ θά εἶσαι μαλωμένος μέ τούς γείτονές σου. Ἀλοίμονό σου! Αὐτός ὁ τσακωμός εἶναι γιά σένα μιά θηλιά, μιά θηλιά πού σέ τραβάει κατευθεῖαν στό βασίλειο τῆς φιλονεικίας, τῆς ἀμαρτίας, τοῦ διαβόλου, τήν κόλασι. Εἶθε ὁ Ἄγαθός Κύριος νά μοῦ δώσῃ ὅλα τά μέσα, γιά νά διώξω κάθε ἀμαρτία ἀπό τήν ψυχή μου.

* * *

Φθόνος. Τί εἶναι ὁ φθόνος; Ὁ φθόνος εἶναι πάθος τόσο μεγάλο, ὥστε πρόδωσε ἀκόμα καί τόν θεό, τόν Χριστό. Οἱ Ἑβραῖοι ἀπό φθόνο πρόδωσαν τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, ἀπό φθόνο! Μή λές ὅτι αὐτό εἶναι μικρή ἀμαρτία. Ὁ διάβολος, ὁ διάβολος ξεγέλασε τόν Ἀδάμ καί

τήν Εύα από φθόνο. Φθόνησε τά πλάσματα τοῦ θεοῦ, τά θεόμορφα δημιουργήματα τοῦ θεοῦ, τόν πρῶτο ἄνδρα καί τήν πρώτη γυναῖκα, καί από φθόνο τούς ἔρριξε στήν ἁμαρτία, τούς εἰσηγήθηκε τήν φρικτή ἁμαρτία. Σήμερα θά φθονήσω, αὔριο θά φθονήσω, καί ἔτσι ὁ φθόνος θά ριζώσει μέσα μου. Ἀλλά νά ξέρης, μέσα σου ἔμεινε ὁ φονέας σου, μέσα σου ἔμεινε ἡ κόλασίς σου, μέσα σου ἔμεινε ὁ διάβολός σου διά τοῦ φθόνου. Διότι, ποτέ ἡ ἁμαρτία δέν ἔρχεται μόνη της. Ὁ Κύριος λέγει ὅτι πίσω από κάθε ἁμαρτία ἀκολουθεῖ ὁ διάβολος. Καί ὅταν ἐσύ ἀφήσης τήν ὁποιαδήποτε ἁμαρτία στήν ψυχή σου, ὅταν κάνης τήν ὁποιαδήποτε ἁμαρτία, νά ξέρης ὅτι ὁ διάβολος ἔχει ἔρθη στήν ψυχή σου. Δέν εἶσαι μόνος σου, ἐκεῖνος σέ ὀδηγεῖ. Ποῦ; Στόν θάνατο, στόν θάνατο. Ποῦ; Στήν κόλασι, στά αἰώνια βάσανα.

Ἡ νηστεία, ἡ ἁγία νηστεία· ἡ προσευχή, ἡ ἁγία προσευχή· ὅλα αὐτά ὀδηγοῦν στήν Ἀνάστασι, στήν νίκη κατά τῆς ἁμαρτίας, κατά τοῦ διαβόλου, κατά τοῦ θανάτου.

* * *

Καί ἐμεῖς σήμερα, αὐτή τήν Β΄ Κυριακή τῆς ἁγίας νηστείας, ἐορτάζουμε ἕναν από τούς μεγάλους νικητές. Ἐορτάζουμε τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ, ἀρχιεπίσκοπο Θεσσαλονίκης, τόν μεγάλο ἀσκητή τοῦ θεοῦ, τόν μεγάλο ὑπέρμαχο τῆς Ὁρθοδοξίας καί τοῦ Φωτός τοῦ Χριστοῦ. Αὐτός εἶναι πού σέ ὅλη του τήν ζωή ἀκολουθοῦσε τόν Σωτῆρα μας μέ τήν νηστεία, τήν προσευχή καί ὅλες τίς ἄλλες ἀρετές, πού νικοῦσε ὅλους τούς δαίμονες, ὅλες τίς ἁμαρτίες, ὅλα τά πάθη αὐτοῦ τοῦ κόσμου, καί πού φώτιζε ὅλες τίς ψυχές πού ἦσαν γύρω του. Καί πού σήμερα ζῆ διά τῶν ἱερῶν συγγραμμάτων του.

Ἔτσι εἶναι καί κάθε ἅγιος. Κάθε ἅγιος τί εἶναι; Τίποτε ἄλλο παρά κάποιος πού ἀδιάκοπα σέ αὐτόν τόν κόσμο τηρεῖ μέ ζῆλο τίς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ, κάποιος πού ἐκπληρώνει ὅλες τίς ἐντολές τοῦ θεοῦ. Καί βέβαια κάθε ἀρετή κατεβάζει στήν ψυχή τό Οὐράνιο Θεῖο Φῶς.

Οἱ Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐκεῖνοι πού μέ τίς ἅγιες ἀρετές ἔδιωξαν ἀπό μέσα τους κάθε σκοτάδι ἀμαρτίας, κάθε ζόφο, κάθε δαιμονικό σκότος καί κάθε κόλασι. Γι' αὐτό κάθε Ἅγιος ζωγραφίζεται ἔτσι, ὥστε νά βγαίνη ἀπό μέσα του φῶς καί γύρω ἀπό τό κεφάλι του νά ἔχη φωτοστέφανο. Ὅλα μέσα του λάμπουν. Σκέψεις ἅγιες καί λαμπρές. Φῶς ἐκπέμπεται ἀπό τό κεφάλι του καί ἀπό ὅλο τό εἶναι του. Καθάρισε τό σῶμα του καί τήν ψυχή του ἀπό τά πάθη, ἀπό τό σκότος, ἀπό τήν ἀχλύ, καί γι' αὐτό φῶς ἐκχέεται ἀπό αὐτόν.

Τέτοιος εἶναι ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, τέτοιος εἶναι ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, τέτοιος εἶναι ὁ ἅγιος Βασίλειος ὁ Μέγας, τέτοιοι εἶναι ὅλοι οἱ Ἅγιοι, ἀπό τόν πρῶτομέχρι τόν τελευταῖο. Καί ὅλοι αὐτοί εἶναι ἐδῶ, μαζί μας, στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, οἱ ζῶντες παιδαγωγοί μας, σύγχρονοί μας. Οἱ Ἅγιοι δέν πεθαίνουν. Ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου δέν πεθαίνει ἀπό τότε πού ὁ Κύριος ἀναστήθηκε. Καί τό σῶμα μας θά ἀναστηθῆ τήν ἡμέρα τῆς Κρίσεως. Ὅλοι αὐτοί εἶναι ζῶντες, σύγχρονοί μας. Μᾶς βοηθοῦν. Ὅλοι ἐμεῖς ἀποτελοῦμε ἕνα σῶμα ἐν Χριστῷ, τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, καί οἱ Ἅγιοι μᾶς βοηθοῦν καί μᾶς ὀδηγοῦν στίς ὁδοῦς τῶν εὐαγγελικῶν ἀρετῶν.

Νά, ἐδῶ εἶναι ὁ Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὁ μέγας ἀσκητής, γιά νά μᾶς ὀδηγῆ στήν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, νά μᾶς ὀδηγῆ πρὸς ὅλες τίς νίκες κατὰ τῆς ἀμαρτίας, κατὰ τοῦ θανάτου, κατὰ τοῦ διαβόλου. Ἔχει τήν ἰκανότητα, ἔχει τήν δύναμι. Τήν ἔλαβε καί τήν λαμβάνει ἀπό τόν Κύριο. Καί τήν μοιράζει σέ ὅλους μας, ὥστε ὁ καθένας μας νά ἀσκῆ τήν ἀληθινή νηστεία. Ἡ ἀληθινή νηστεία εἶναι ἐγκράτεια ἀπό κάθε ἀμαρτία, ἀπό κάθε πάθος, ἐγκράτεια στό φαγητό γιά νά μήν ὑπερηφανεύεται τό σῶμα, γιά νά μή ξεσηκώνονται τά πάθη, ἀλλά μέ πίστι, στερούμενο τό φαγητό, νά βιάζεται στήν ἐγκράτεια ἀπό κάθε κακό.

Ἐμεῖς, ὁ κάθε ἕνας μας, ἄς παραστήσουμε σεσωσμένες τίς ψυχές μας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, ὁ Ὅποιος μᾶς παρέδωσε τήν νηστεία σάν νίκη κατὰ τοῦ διαβόλου, ὥστε μέ χαράσθήν ψυχή μας νά φθάσουμε στήν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄς ἀναστηθοῦμε μαζί Του ἀπό κάθε θάνατο, ἄς νικήσουμε ὀριστικά καί γιά πάντα

κάθε ἄμαρτία μέσα μας, κάθε πάθος, κάθε διάβολο, ὥστε νά
μπορέσουμε σύν πᾶσι τοῖς Ἁγίοις νά Τόν δοξάσουμε στήν γῆ καί
στόν οὐρανό, αὐτόν τόν θαυμαστό καί Ἀναντικατάστατο Θεό καί
Κύριο, τόν Ἰησοῦ Χριστό, τόν μοναδικό Σωτήρα τῶν ἀνθρώπων
σέ ὅλους τούς κόσμους. Ἀμήν.